

המקנא פרק ראשון סוטה

יד.

עין משפט נר מצוה

א א מיי פ"ח מהל' דעות
הל"ה [ו] סמך עשין ז:
א ב מיי פ"ג מהל' סוטה
הלי"ב סמך עשין ז:
ג מיי"ש ס"ה הל' ג'
ד ד מיי פ"ב מהל'
מעשה הקרבנות הל"ו
ו"פ"ג מהל' סוטה הלי"ג:
ג ו ז מיי פ"ג מהל'
סוטה הלי"ב ופ"ב
מהל' מעשה הקרבנות
הלכה ז:
ד ה מיי פ"ו מהל' ממדיו
ומסופו הלי"א [ז]:

[א] זכרותו: עמית: ת. ת.
סנהדרין לה"ג: ט כ"א
למא.

הגהות הב"ח

(א) גמ' על מעשה פטור
ואמר ר' חמא בר חנינא
מפני מה נסתתר קברו של
משה מעני נשר ודם מפני
שגלוי ידוע לפני הקב"ה
שעמד ביהמ"ק לחרב
ולגלות את ישראל מאלרם
שמה יבאו לקורחו של
משה בחזרה אשה ויעמד
בצנייה וסתתנו למשה
ויאמרו לו משה רבינו
עמוד תפלה עמדו ועמד
משה ומטעל את הגזירה
מפני שחביבים לדקים
במיתתם יותר מבחייהם
שכן אתה מולא צבעה
שהיו ישראל ממדבר ורמזו
במעשיהם ועשו עגל קמץ
הקב"ה על ישראל ואמר
למשה הרק ממני ואשתדל
כמה לדקים היו צבורו
הדור וכמה חסידים משה
ואהרן והושע אלד ומדד
וע' וקט"ו ושא"ר חממים
ותלמידים ולא עשה
בשעלם ולא בעל הגזירה
אלא בשביל משה ואמר ר'
חמא בר חנינא מאי דכתיב:

גסטרא. מושל כמה שאמר קומוס דוכוס ושלטון ומצירו ריהטון
קורטון גסטרא (בכרות דף ל:): ויבדך אלפים את יחאק. יחמנו על
אציו וזכרו זכרת אצלים: דבר הכא מן העור. של אמר הוא:
שהעור נהנה ממנו. של פשתן שאדם לובש סמוך לעורו: סחילתו
גמילות חסדים. הלביש ערומים:
ולפושעים יגיע. בשביל פושעים
הפגיע: הערה. הריק:

הדרן עלך המקנא

היה מביא את מנחתה. הצעל
דכתיב והציא את קרבנה
עליה וגו' (במדבר ה): לפיפה
מלרית. סל של נזרי דקל זרדים
שגדילין קעל: כדי ליגעה.
בגמרא מפרש טעמא: סחילתן
וסופן. השתא משמע כשמביאה
מביטו מביאה בכלי שרת לעזרה:
וסופה כלני שרת. קודם קמילה:
כל המנחות טעונוט שמן ולבונה.
דכתיב ויבך עליה שמן ונתן עליה
לבונה (ויקרא ז). ולקמיה [דף טו]. פריך
והאיכא מנחת חוטא: וזו אינה
טעונה. דכתיב זה לא יקום עליה
שמן וגו' (במדבר ה): נאום מן
החטין. דכתיב סלת חטים מעשה
אותם (שמות כט): מנחה העומר.
נאה מן שעורים. במסכת מנחות
(דף סח): ילפינן לך מנארא: נאה
גרש. דכתיב גרש כרמל תקריב את
מנחת צבוריך (ויקרא ז) ונמסכת
מנחות (דף סו): אמרינן בנמנת
העומר הכתוב מדבר: גרש.
בשעורים מוזכר שזו מנופה צ"ג
נפה עשין סולת חטים: קמח. הכל
מערוב כמו שנטחן: גמ' וכל כך
למה. למה לנו טורחין ליגעה:
על עונתי לזונו. שאם ויתנה
עברה על רצונו של משה ויראה
שמודה שלא תיבדק: קסברי. האי
תנא דאמר משום דחסה הוא:
משקה

מפני מה נקבר מול בית פעור כדי לכפר על מעשה פעור.
ומדרש אגדה בכל שנה ושנה צעמ שחטאו ישראל צבנות
מואב צלותו פרק בית פעור עולה למעלה כדי לקטרט ולהזכיר
עון וכשהוא רואה קברו של משה חוזר ושוקע שמשא רבינו שקעו
צקרקע עד חוטמו וכל שעה שעולה
חוזר ושקע עד למקום ששקעו משה
רבינו. מתוספת רבי:

הדרן עלך המקנא

מביא את מנחתה. אין סדר
המנחה וסדר הפרשה
מכוונין שהרי כך סדר הפרשה קינא
לה ונסתרה מעלה האשה ומביא
את מנחתה הכהן מביא פיילו של
חרס ונותן לתוכו חזי לוג מים מן
הכיוור ונותן זו עפר ממעמד האשה
בשער נקנור וזאתו צבגדיה וסותר
את שערה ונותן את המנחה על
ידיה וצדי הכהן מים המרים ומשבע
ומתנה עמה וכותב את המגילה
ומוחק ומשקה וטול מנחתה מתוך
כפיפה מלרית ונותן לתוך כלי שרת
מניף ומניש קומץ ומקטיר ולא ידענו
למה שינה התנא הסדר ואם סדר
התנא דוקא או סדר הפרשה:
כדי יגיעה. שהרי היתה נתונה
על ידיה עד גמר כל הסדר
כדי שמתחור ומודה ולא שייך למימר
דדריש טעמא דקרא אלף איכא
דנפקא לן מינה מילי דמרכי מיניה
וקרא סמנא כתיב וכולל הכל ואנו
דורשין טעמו ולומדים זהו הטעם
של פסוק הואיל וטעמו בשביל כך
איכא דוקא כגון לא תחבול בגד
אלמנה משמע צין עניה ועשירה
וקאמר ר"ש טעמא דקרא שאם אתה
ממשכן אותה אתה משיא לה שם רע
בשכינותיה מתוך שאתה משיב לה
העצות ונאמר עניה דוקא אין
ממשכנין אותה (צ"מ דף קטו):
אי

תורה אור השלם

1. ויקבר אתו בני בארץ
מואב מול בית פעור ולא
ידע איש את קברו עד
היום הזה: דברים לו ו
2. וזאת הברכה אשר
ברך משה את האלהים
את בני ישראל לפני
מותו: דברים לג א
3. אחרי יי אלהים
תלבו ואתו תיראו ואת
מצותיו תשמרו ובקלו
תשמעו ואתו תעבדו ובו
תדבקו: דברים יג ה
4. כי יי אלהיך אש
אכלה הוא אל קנא:
דברים ד כד
5. ויעש יי אלהים לאדם
ולאשתו פתנות עור
וילבשו: בראשית ג ט
6. ויהי אליו יי באלני
מקרא ויהי שם פתח
הגן פתח חיים:
בראשית יח א
7. ויהי אחרי מות
אברהם ויקבר אלהים
את יצחק בנו וישב יצחק
עם אבא רחל ראי:
בראשית כה יא
8. לכן תחלק לו רביים
ואת יצומים יחלק שקל
תחת אשר תערה לפנות
נפשו ואת פושעים נמקה
והוא חטא רבים נשא
ולפושעים יפגוע:
ישעיהו נג יב
9. ועתה אם תשא
חטאתם ואם אין מחני
אם מספרך אשר תבתה:
שמות לב לב
10. ואתה אל תתפלל
בעד הקעם הזה ואל
תשא בעדם רנה ותפלל
ואל תפגע בי כי איני
שמע אתך: ירמיהו ז טז

תוספות שאנין

גסטרא דוכוס ושלטון
וחבירו בבכיות (ד' לז)
ריהטון קרטיין גיטרא:
דיה מביא את מנחתה
דכתיב והביא את קרבנה
עליה. בתוך כפיפה מצרית
וכו'. צורי של דקל
ודין שגדילין סביב הדקל
כדי ליגעה ולאו. משום
תנופה היא. דלא כתיב
תנופה בפרשה עד אחר
ונתן על כפיפה אלא
כדי ליגעה ובגמ' מפרש
טעמא: היא היתה גרש
פ"ה ממזכר שבו מנופה
בי"ג נפה כעין סלת חטים.
ליה: גמ' קסבר משקה

נתאוו משה רבינו ליכנס לא"י וכי לאכול מפריה הוא צריך או לשבוע ממובה הוא צריך אלא כך אמר
משה הרבה מצות נצטוו ישראל ואין מתקיימין אלא בא"י אכנס אני לארץ כדי שיתקיימו בולן על ידי
אמר לו הקב"ה כלום אתה מבקש אלא לקבל שכר מעלה אני עליך כאילו עשיתם שנאמר לכן אחלק לו
ברבים ואת עצומים יחלק שלל תחת אשר הערה למות נפשו ואת פושעים נמנה והוא חמא רבים נשא
ולפושעים יפגיע לכן אחלק לו ברבים יכול כאחרונים ולא כראשונים ת"ל ואת עצומים יחלק שלל כאברהם
יצחק ויעקב שהן עצומים בתורה ובמצות תחת אשר הערה למות נפשו שמסר עצמו למיתה שנאמר וואם
אין מחני נא וגו' ואת פושעים נמנה שנמנה עם מתי מדבר והוא חמא רבים נשא שכיפר על מעשה
העגל ולפושעים יפגיע שביקש רחמים על פושעי ישראל שיחזרו בתשובה וואין פגיעה אלא תפלה שנאמר
10 ואתה אל תתפלל בעד העם הזה ואל תשא בעדם רנה ותפלה ואל תפגע בי:

הדרן עלך המקנא לאשתו

היה מביא את מנחתה בתוך כפיפה מצרית ונותנה על ידיה כדי ליגעה כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת
וזו תחלתה בכפיפה מצרית וסופה בכלי שרת יכל המנחות טעונוט שמן ולבונה והו אינה טעונה לא
שמן ולא לבונה יכל המנחות באות מן החטין והו באה מן השעורין מנחת העומר אע"פ שבאה מן השעורין
היא היתה באה גרש וזו באה קמח ר"ג אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנה מאכל בהמה: גמ' תניא
אבא חנין אומר משום רבי אליעזר (וכל כך למה) כדי ליגעה כדי שתחזור בה אם ככה חסה תורה על
עוברי רצונו קל וחומר על עושי רצונו וממאי משום דחסה הוא דילמא כי היכי דלא תימחק מגילה קסבר
משקה